

Inför ny socialtjänstlag 1 juli 2025

I slutbetänkandet Hållbar socialtjänst – en ny socialtjänstlag (SOU 2020:47) föreslås en ny socialtjänstlag. I propositionen En förebyggande socialtjänstlag – för ökade rättigheter, skyldigheter och möjligheter (prop. 2024/25:89) föreslås att den nya socialtjänstlagen ska träda i kraft 1 juli 2025.

Förutsatt att riksdagen fattar beslut om en ny lag enligt prop. 2024/25:89 kommer den nya socialtjänstlagen innebära en rad förändringar för Socialförvaltningens verksamheter.

Hantering av insatser utan behovsprövning

En av de stora förändringarna som föreslås innebär att socialnämnden ges möjlighet att erbjuda insatser på två sätt, efter individuell behovsprövning och utan individuell behovsprövning. Insatser som ges utan individuell behovsprövning kan vara öppna för alla eller riktade mot specifika målgrupper eller viss problematik. Vidare föreslås förändringar gällande skyldighet att dokumentera vid genomförande av insatser. Dokumentationsskyldigheten föreslås att utvidgas och som huvudregel gälla vid genomförande av alla insatser, även de utan individuell behovsprövning

Två undantag från att dokumentera föreslås. Den första innebär att uppgifter om enskildas personliga förhållanden inte behöver dokumenteras vid rådgivning. Det andra undantaget innebär att socialnämnden kan, när det föreligger särskilda skäl, besluta om att uppgifter som kan röja den enskildes identitet inte ska dokumenteras vid en insats som ges utan individuell behovsprövning.

Omställningsarbetet inför en ny socialtjänstlag pågår i Vaggeryds kommun och påbörjades under 2024 genom att socialförvaltningen genomförde ”skatta läget”, dvs socialförvaltningens verksamheter skattade sina nulägen och vilka behov som finns inför omställningsarbetet. I samband med det arbetet gjordes en inventering av de så kallade öppna insatserna som ges idag för att utreda i vilken form insatserna ska eller kan tillhandahållas framåt i enlighet med ny socialtjänstlag.

Insatser utan behovsprövning kan ses som ett steg i att sänka trösklarna in till socialtjänsten. Vissa insatser kommer att kunna ges i ett tidigare skede och skapa förutsättningar för professionen att anpassa sina resurser på ett mer ändamålsenligt sätt och frigöra tid till ärenden som kräver ett mer komplext stöd.

För att insatser utan behovsprövning ska få ske utan dokumentation behöver nämnden alltså göra en bedömning och fatta beslut om att det finns särskilda skäl att göra undantag från dokumentationsplikten. I annat fall måste verksamheten föra dokumentation för samtliga insatser utan föregående behovsbedömning från och med 2025-07-01.

Viss dokumentation kommer inte att behöva föras på individnivå (enligt 14 kap. 3 §) men kan ändå behöva dokumenteras utifrån antal personer/deltagare, möjligt fördelat på kön samt vilken typ av insats – kurs eller liknande. Varje kommun behöver avgöra vilka insatser som ska undantas dokumentationskravet.

Socialförvaltningen understryker vikten av att kommunen gemensamt och i nära dialog med andra förvaltningar och aktörer i kommunen arbetar för att uppnå lagens intention om en lätt tillgänglig socialtjänst som på sikt kan bidra med ett minskat behov av individuella insatser.

Socialförvaltningen föreslår att socialnämnden beslutar vilka insatser i bilagan till tjänsteutlåtandet som ska ges utan individuell behovsprövning samt besluta om eventuella undantag från skyldigheten att dokumentera uppgifter som kan röja den enskildes identitet vid genomförande av insatser.

Nedan följer de insatser som erbjuds insats utan behovsprövning samt förslag till dokumentation. För mer information se bifogad bilaga.

Barn-och unga/Familjecentral

Insats	Målgrupp	Dokumentation
Enskilda samtal, kurator	Gravida/föräldrar med barn upp till 6 år	Arbetsanteckningar Aggregerad data
Spädbarnsmassage	Föräldrar för barn upp till 6 år	Aggregerad data
Föräldrastödsgrupp	Föräldrar med barn upp till 6 år	Aggregerad data
Gemensamma hembesök med BVC	Föräldrar med barn upp till 1 år	Aggregerad data

Barn- och unga/Ungdomsmottagningen

Enskilda samtal/kurator	Ungdomar 13-25 år	Arbetsanteckningar Aggregerad data
Uppsökande verksamhet	Barn/ungdomar 13-25 år	Aggregerad data
Gruppverksamhet	Barn/ungdomar 13-25 år	Aggregerad data

Barn- och unga/Familj-och ungdomsteam/Öppenvård

Gruppverksamhet	Barn/ungdomar från 10 år	Aggregerad data
Gruppverksamhet	Föräldrar med barn 0-21 år	Aggregerad data
Rörligt elevstöd	Barn/ungdomar/föräldrar för barn 10-16 år	Arbetsanteckningar Aggregerad data

Barn-och unga/Fältverksamhet

Allvarssamtal enskild	Barn/ungdomar 13-21 år	Aggregerad data
Uppsökande verksamhet	Barn/ungdomar 13-21 år	Aggregerad data
Gruppverksamhet	Barn/ungdomar 13-21 år	Aggregerad data

Vuxna/Öppenvård

Råd och stöd	Samtliga medborgare	Arbetsanteckningar Aggregerad data
Uppsökande verksamhet	Medborgare med missbruk- och boendeproblem	Aggregerad data
Öppen verksamhet/mötesplats	Medborgare i Vaggeryds kommun	Aggregerad data
Anhörigstöd/skadligt bruk eller beroende/psykisk ohälsa	Anhöriga	Arbetsanteckningar Aggregerad data

Äldreomsorg

Trygghetslarm i ordinärt boende	Personer 65 år och äldre	Dokumentation krävs i verksamhetssystem
---------------------------------	--------------------------	---